

Øresund-Femern som grøn logistik korridor

Leif Gjesing Hansen, Region Sjælland/IBU-Øresund

Trafikdage på Aalborg Universitet

23.-24. august 2010, Aalborg

IBU-Øresund

INFRASTRUKTUR OG BYUDVIKLING - ØRESUND

Interreg IVA

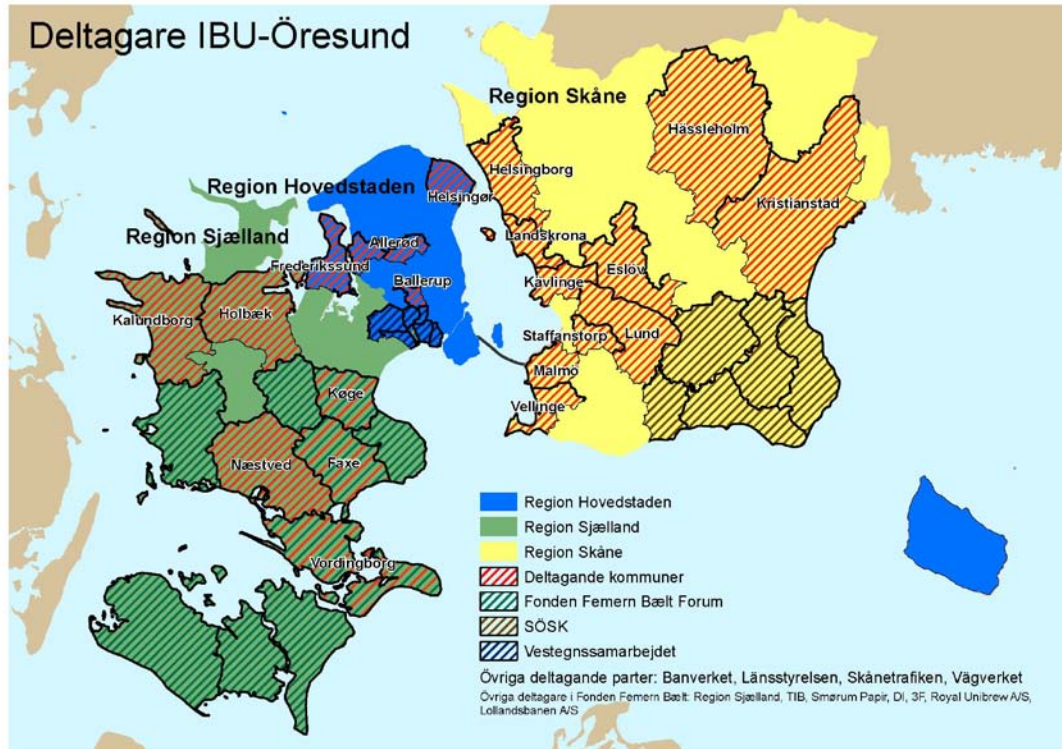
ØRESUND - KATTEGAT - SKAGERRÅK

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska regionala
utvecklingsfonden

IBU Øresund

Infrastruktur og Byudvikling i Øresundsregionen

- Projektets formål er, at udvikle et strategisk grundlag for by- og infrastrukturudvikling i Øresundsregionen
- Projektet ledes og koordineres af Region Skåne, Region Hovedstaden og Region Sjælland
- Projektet omfatter 30 danske og svenske parter
- Projektets budget er € 3,8 mio.
- Projektet forløber juli 2008 – december 2010.

IBU-Øresund

INFRASTRUKTUR OG BYUDVIKLING - ØRESUND

Interreg IVA

ØRESUND - KATTEGAT - SKAGERRÅK

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska regionala
utvecklingsfonden

Rapporter fra IBU

Rapporterne kan downloades på:
www.ibu-oresund.dk.

IBU-Øresund

INFRASTRUKTUR OG BYUDVIKLING - ØRESUND

Interreg IVA

ØRESUND - KATTEHAT - SKAGERRÅK

Baggrund

- Analysen blev gennemført af Oxford Research
- Formål:
  1. Kortlægning og analyse af udvalgte transport- og logistikklyngers beliggenhed ift. infrastruktur og varestømme
  2. Analyse af udvalgte forsyningskæders logistiske organisering
  3. Eksempler på muligheder og barrierer for grønne transportløsninger med udgangspunkt i klyngerne

IBU-Øresund

INFRASTRUKTUR OG BYUDVIKLING - ØRESUND

Interreg IVA
ØRESUND - KATTEGAT - SKAGERRÅK

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska regionala
utvecklingsfonden

Transportmiddelvalg og transportkorridorer i Øresundsregionen

IBU-Øresund

INFRASTRUKTUR OG BYUDVIKLING - ØRESUND

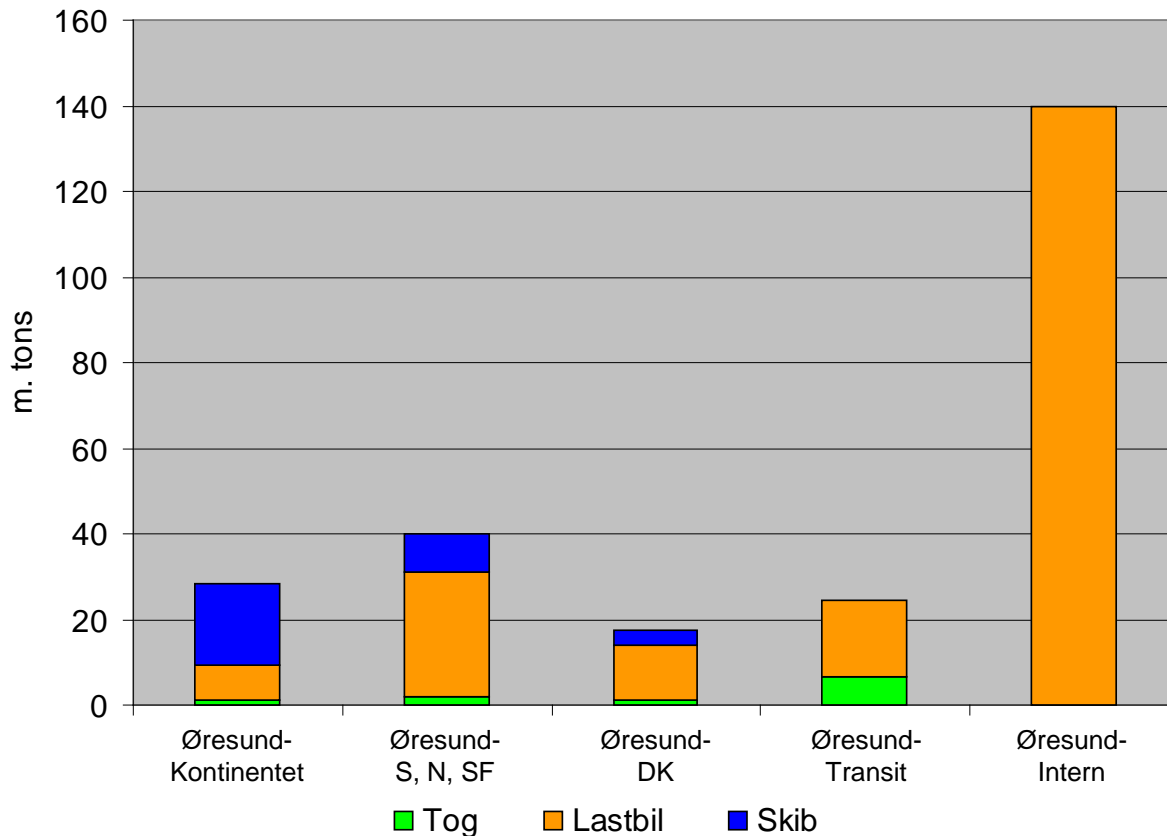
Interreg IVA

ØRESUND - KATTEGAT - SKAGERRÅK

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska regionala
utvecklingsfonden

Godstransport til og fra Øresundsregionen, 2002.

- Godstransport med lastbil er dominerende på de fleste transportrelationer.
- Skibstransport er væsentlig til Kontinentet og togtransport er væsentlig for transiterende gods gennem Øresundsregionen.
- Skibs- og togtransport står generelt for transporter over længere afstande end bilerne

Kilde: Gorm, Tetraplan.

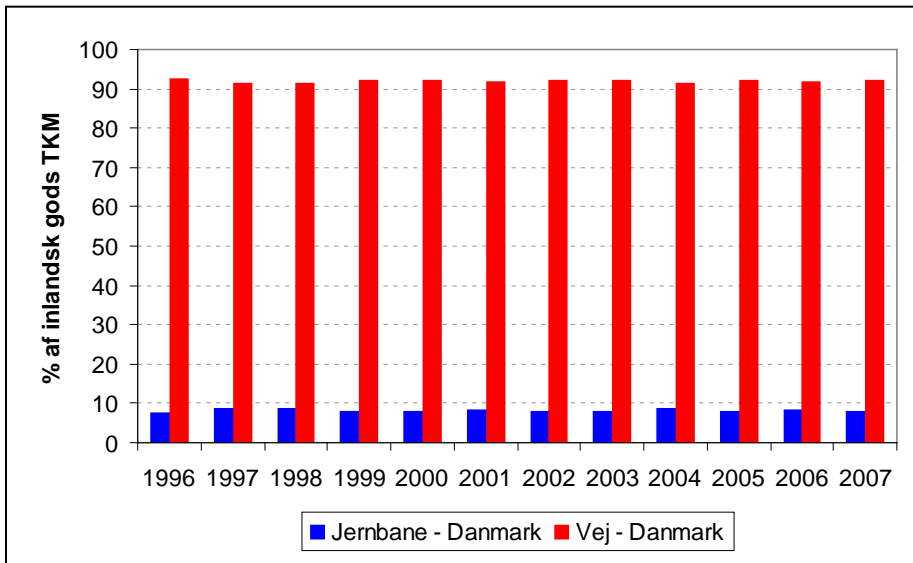
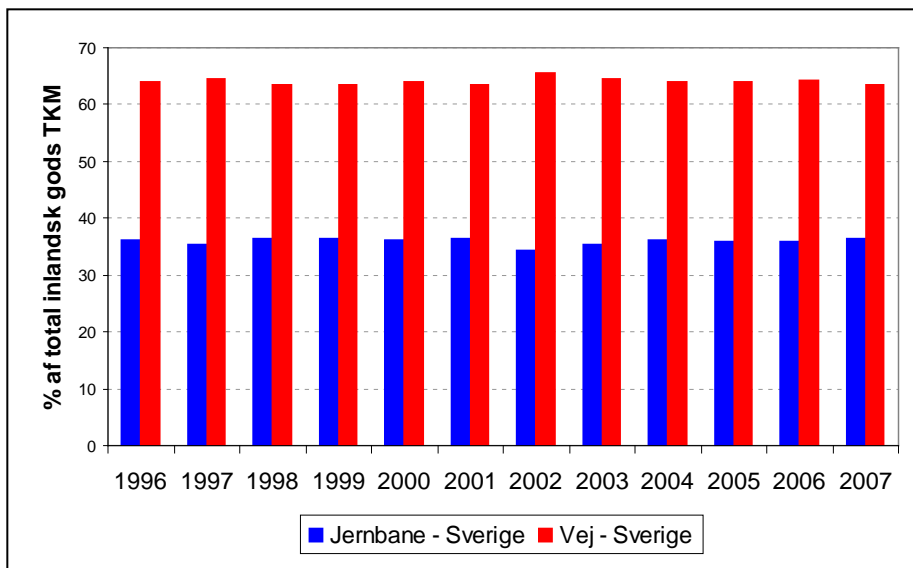
IBU-Øresund

INFRASTRUKTUR OG BYUDVIKLING - ØRESUND

Interreg IVA
ØRESUND - KATTEGAT - SKAGERRÅK

Markedsandele for godstransport mellem vej og bane

- Der er store forskelle i markedsandele for godstransport med jernbane i hhv. Sverige og Danmark.
- I Sverige står jernbanerne for **35 pct.** af transportarbejdet med gods
- I Danmark står jernbanerne for **8 pct.** af transportarbejdet med gods
- Mulige årsager:
  - Større transportafstande i Sverige
  - Større andel af bulk- og industrigods
  - Mere offensiv banestrategi i Sverige?

Kilde: Tetraplan, 2009.

IBU-Øresund

INFRASTRUKTUR OG BYUDVIKLING - ØRESUND

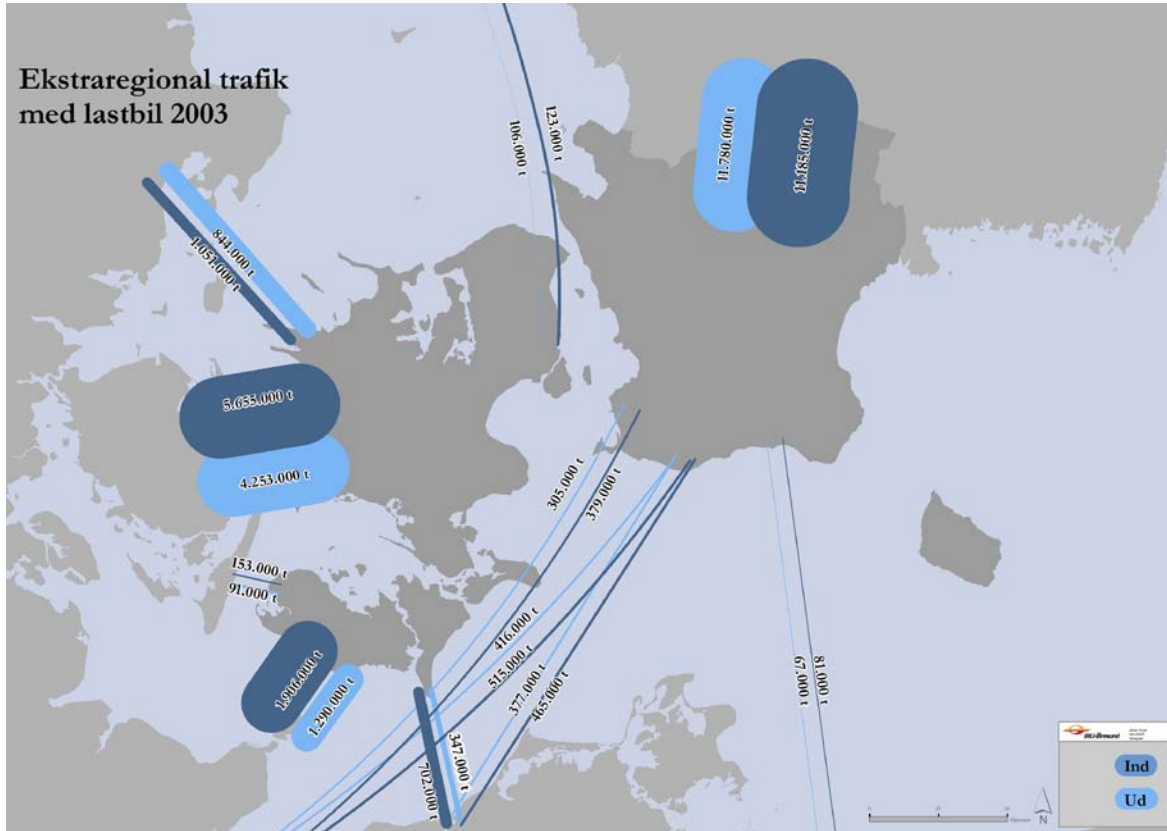

Interreg IVA
ØRESUND - KATTESÅT - SKAGERRÅK

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska regionala utvecklingsfonden

Godstransport til og fra Øresundsregionen med lastbil

- Godstransport mellem Skåne og det øvrige Sverige er betragteligt større end mellem Sjælland og det øvrige Danmark.
- De væsentligste korridorer for international godstransport med lastbil er Rødby, Gedser og Trelleborg.

Kilde: Tetraplan, 2009.

IBU-Øresund

INFRASTRUKTUR OG BYUDVIKLING - ØRESUND

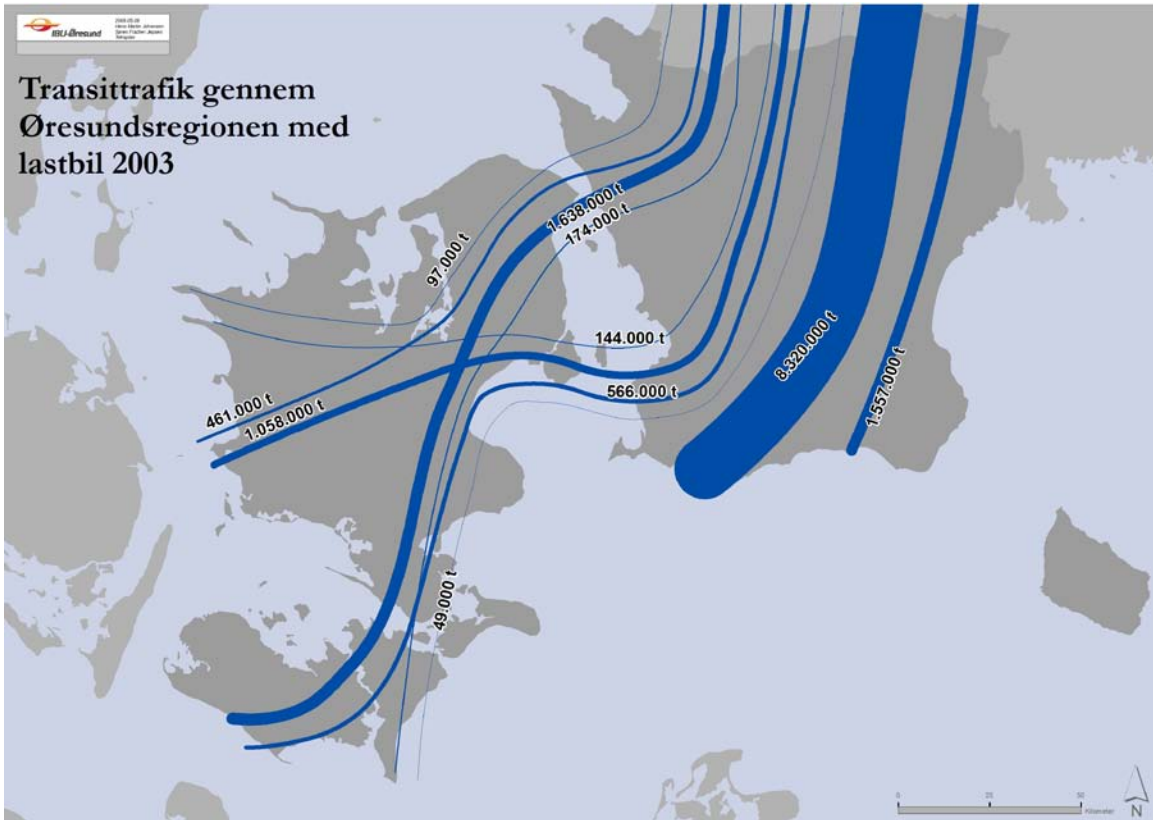
Interreg IVA
ØRESUND - KATTEGAT - SKAGERRÅK

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska regionala
utvecklingsfonden

Transittrafik gennem Øresundsregionen med lastbil

Kilde: Tetraplan, 2009.

- Største port for transiterende godstrafik på lastbil gennem Øresundsregionen er ubetinget Trelleborg Havn og tilstødende vejforbindelser E4 og E6.
- Transittrafik med lastbil mellem Sverige/Norge og Kontinentet anvender primært H-H forbindelsen, mens transittrafik mellem Sverige og Vestdanmark primært anvender Øresundsbroen.

IBU-Øresund

INFRASTRUKTUR OG BYUDVIKLING - ØRESUND

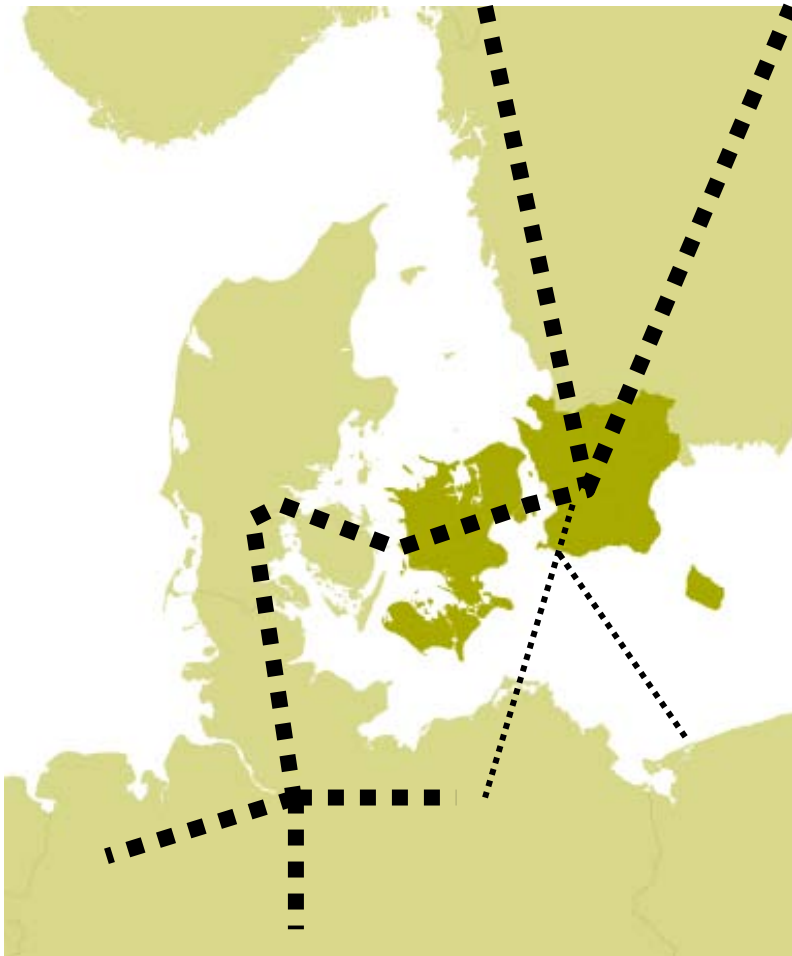

Interreg IVA
ØRESUND - KATTEGAT - SKAGERRÅK

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska regionala utvecklingsfonden

Godsbanekorridorer gennem Øresund

- Primære transitrute med jernbane er Malmø – København – Taulov – Hamburg
- Sekundære transitruter er Malmø – Trelleborg – tyske/polske havne

IBU-Øresund

INFRASTRUKTUR OG BYUDVIKLING - ØRESUND

Interreg IVA

ØRESUND – KATTEGAT – SKAGERRÅK

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska regionala
utvecklingsfonden

Forventede transitkorridorer i Øresundsregionen *efter 2020*

- Primære transitrute med jernbane forventes at blive Malmø – København – Femern – Hamburg
- Sekundære transitruter for jernbanegods forventes at blive Malmø – Trelleborg – tyske/polske havne samt København – Taulov – Hamburg
- Primære transitrute for lastbilgods forventes fortsat at blive færgeruterne via Trelleborg Havn.

IBU-Øresund

INFRASTRUKTUR OG BYUDVIKLING - ØRESUND

Interreg IVA

ØRESUND – KATTESÅT – SKAGERRÅK

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska regionala
utvecklingsfonden

Grønne transportkorridorer

IBU-Øresund

INFRASTRUKTUR OG BYUDVIKLING - ØRESUND

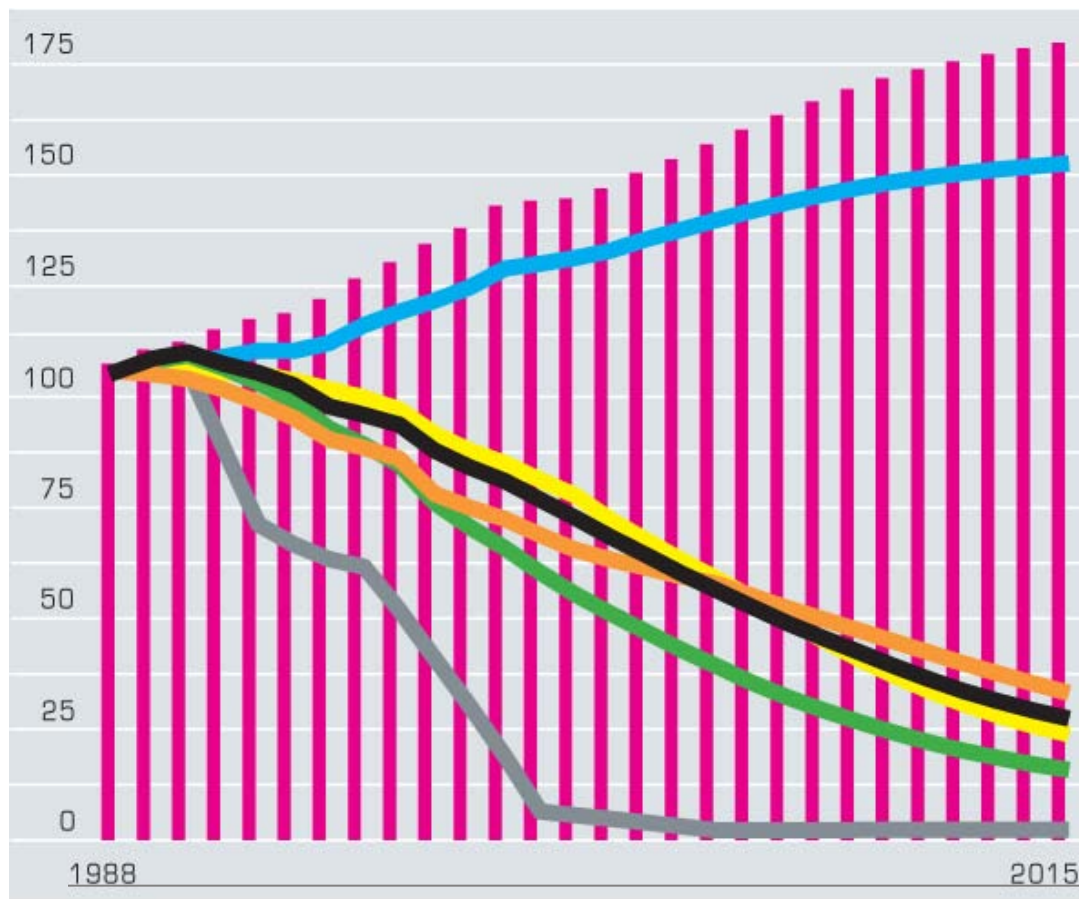
Interreg IVA

ØRESUND - KATTEGAT - SKAGERRÅK

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska regionala
utvecklingsfonden

Udvikling i trafikarbejde og emissioner

Infrastrukturkommissionen, 2008:169.

IBU-Øresund

INFRASTRUKTUR OG BYUDVIKLING - ØRESUND

Interreg IVA

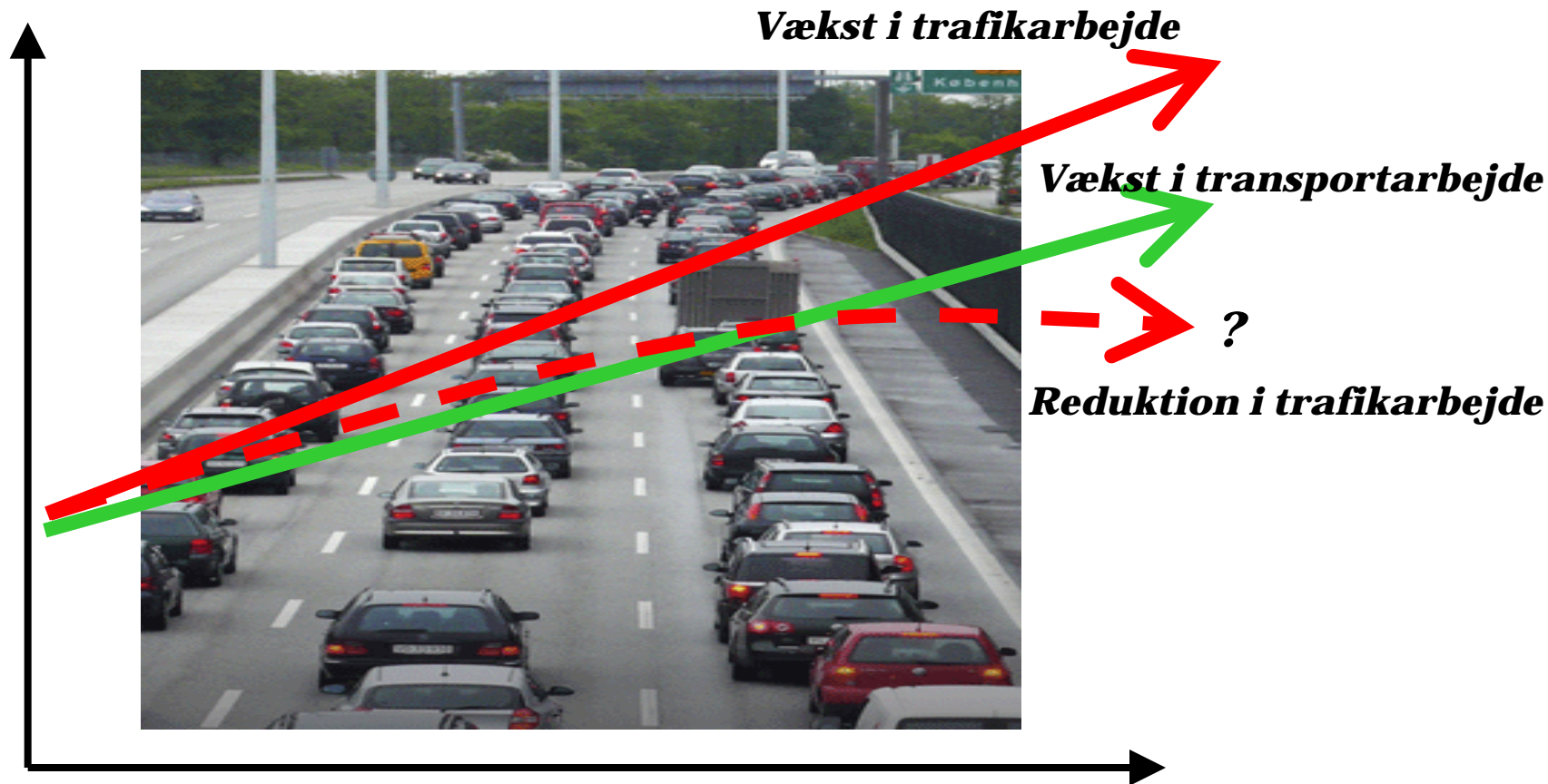
ØRESUND - KATTEGAT - SKAGERRÅK

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska regionala
utvecklingsfonden

Afkobling mellem transport og trafik

- bæredygtig mobilitet?

IBU-Øresund

INFRASTRUKTUR OG BYUDVIKLING - ØRESUND

Interreg IVA

ØRESUND - KATTESAT - SKAGERÅK

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska regionala
utvecklingsfonden

EU's Action Plan for Freight Transport Logistics

“Green Corridors are an European concept denoting long-distance freight transport corridors where advanced technology and co-modality are used to achieve energy efficiency and reduce environmental impact.

(...) Green Corridors support the EU's agenda towards decarbonising transport while emphasising the need for efficient logistics.”

EU, 2009.

IBU-Øresund

INFRASTRUKTUR OG BYUDVIKLING - ØRESUND

Interreg IV A
ØRESUND - KATTEGAT - SKAGERRÅK

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska regionala
utvecklingsfonden

Grønne transportkorridorer

- ❑ Bæredygtige logistikløsninger
  - ❑ Co-modalitet
  - ❑ Harmoniseret regelsystem
  - ❑ Koncentration af godsstrømme
  - ❑ Effektive omladningsterminaler
  - ❑ Platform for innovation
- ❑ Differentiering mellem fysiske transportkorridorer og grønne transport- og logistikløsninger

Opsamling

Terminal: løft
til tog

Tog over længere
strækning

Terminal: løft
til lastbil

Distribution

IBU-Øresund

INFRASTRUKTUR OG BYUDVIKLING - ØRESUND

Interreg IVA

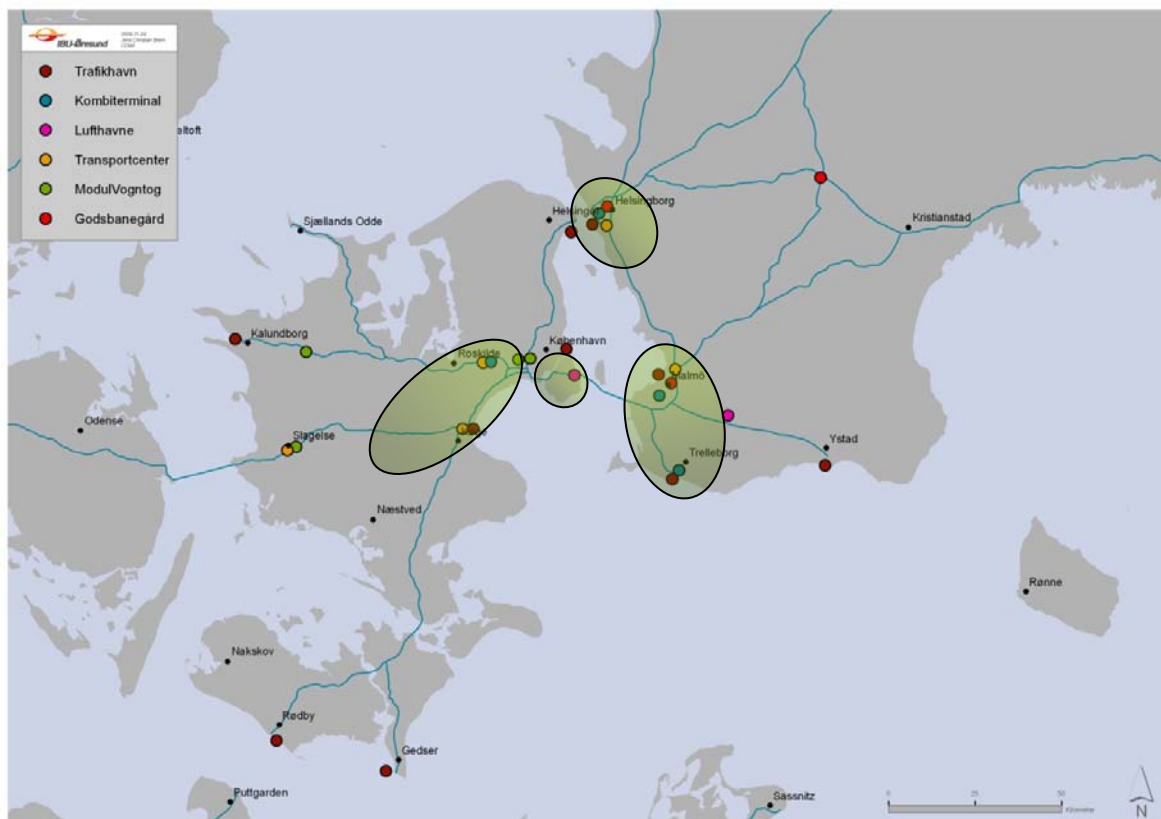
ØRESUND - KATTEBÅT - SKAGERÅK

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska regionala
utvecklingsfonden

Eksempler på grønne transport- og logistikløsninger i Øresundsregionen

- Høje Tåstrup-Greve-Køge-Ringsted
  - Detailhandel
- Københavns Lufthavn
  - Højværdi/elektronik
- Malmø-Trelleborg
  - Bilimport
- Helsingborg
  - Fødevarer

IBU-Øresund

INFRASTRUKTUR OG BYUDVIKLING - ØRESUND

Interreg IVA
ØRESUND - KATTEGAT - SKAGERRÅK

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska regionala
utvecklingsfonden

Logistik- og transportklyngen i Helsingborg

Klyngens karakteristika

- Specialisering inden for containertransport. Sveriges anden største containerhavn (263.500 TEU i 2008).
- Intermodale containertransporter: Skib/tog/lastbil. Havnen har særligt fokus på håndtering af fødevarer.
- 35 ugentlige shuttle-tog til forskellige terminaler i Sverige
- Skandinaviens vigtigste havn for import af frugt og grønt fra Sydeuropa

Infrastrukturen

- Præget af containerhavnen med kombiterminal samt færge-forbindelsen til Helsingør. Både jernbanen og tilslutningen til E4 og E6 er dog også vigtige elementer.
- Indgangsportal til Øresund samt resten af Sverige

IBU-Øresund

INFRASTRUKTUR OG BYUDVIKLING - ØRESUND

Interreg IVA
ØRESUND - KATTEGAT - SKAGERRÅK

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska regionala
utvecklingsfonden

Eksempel på dagligvarelogistik

- En stor del af COOPs dagligvarer kommer i dag med skib eller lastbil fra leverandører til Helsingborg.
- COOP Sverige har besluttet at mindske CO2 udslippet med 40% frem til 2020. Derfor satser de på at flytte en stor del af deres varetransporter fra lastbil til tog og skib. Svarer til 10 pct. reduktion af samlet CO2 i COOP.
- I 2009 startede COOP et systemtog med daglige afgang fra Helsingborg til terminal udenfor Stockholm i samarbejde med Green Cargo og Freja Logistics.
- Hvert systemtog laster 36 trailere og resulterer i 350 færre lastbiler på E4 hver uge og en reduktion på 6500 tons CO2.

IBU-Øresund

INFRASTRUKTUR OG BYUDVIKLING - ØRESUND

Interreg IVA
ØRESUND - KATTEGAT - SKAGERRÅK

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska regionala
utvecklingsfonden

Barrierer og muligheder for dagligvarelogistik

Barrierer

- Dagligvarebranchens nye centrallagre mangler generelt sporadgang
- Tidligere var der større koordinering mellem forskellige dagligvarekæders forsendelser. I dag større grad af separate forsyningskæder = vanskeliggør volumen i systemtog
- Togtransport kræver længere planlægningshorisont ift. køreplan, slots, vogne m.v.
- Udbredt forestilling blandt transportkøbere om jernbanens dårlige fleksibilitet og mangel på præcision

Muligheder

- Tegn på større vilje til at koordinere forskellige forsyningskæder på samme tog
- Større og færre centrallagre har ført til større og mere koncentrerede godsvolumener, som gør banetransport konkurrencedygtig
- Mindre kvalitetsforskelle mellem kombitransporter og rene lastbiltransporter i form af leveringssikkerhed og pris
- Større opmærksomhed omkring miljø og klima blandt transportkøbere og forbrugere

Logistik- og transportklyngen ved Københavns Lufthavn

- ❑ Københavns Lufthavn står for 3 pct. af samlede godsmængder til og fra Øresundsregionen (347.000 tons i 2009), men 6 pct. af de samlede godsmængders værdi.
- ❑ 70 pct. af godset er i transit.
- ❑ Godset er primært højværdivarer og hasteforsendelser – f.eks. elektronik, tekstil, maskindele, pakker og post.
- ❑ Spidskompetencen blandt transport- og logistikvirksomhederne i lufthavnsklyngen er ”global logistik” og ”just-in-time logistik”.
- ❑ Potentiale for at kombinere luftfragt med skibstransport mellem Asien og Europa.

IBU-Øresund

INFRASTRUKTUR OG BYUDVIKLING - ØRESUND

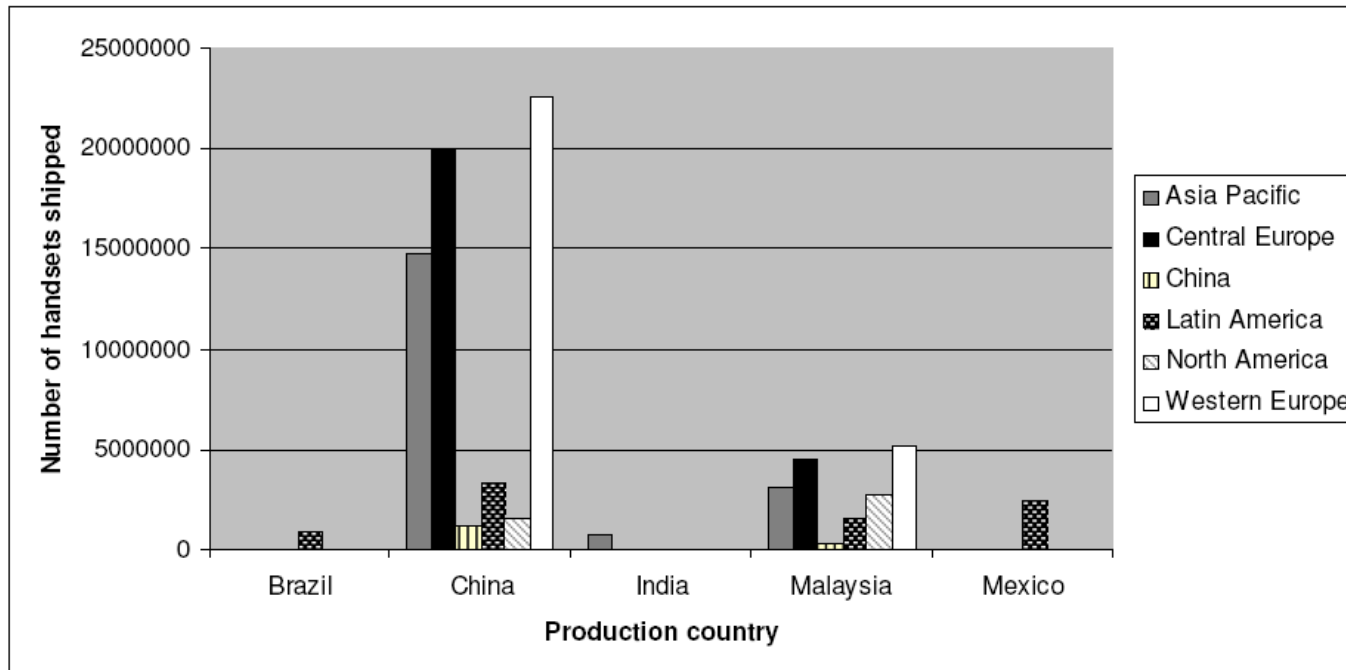
Interreg IVA
ØRESUND – KATTEGAT – SKAGERRÅK

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska regionala
utvecklingsfonden

Eksempel på højværdilogistik

- Sony Ericsson er verdens 4. største mobiltelefonproducent
- Sony Ericsson har udviklings- og salgsafdeling i Lund
- Al fremstilling er outsourcet til underleverandører i Asien samt Mellem- og Sydamerika

IBU-Öresund

INFRASTRUKTUR OG BYUDVIKLING - ØRESUND

Interreg IVA

ØRESUND - KATTESÅT - SKAGERRÅK

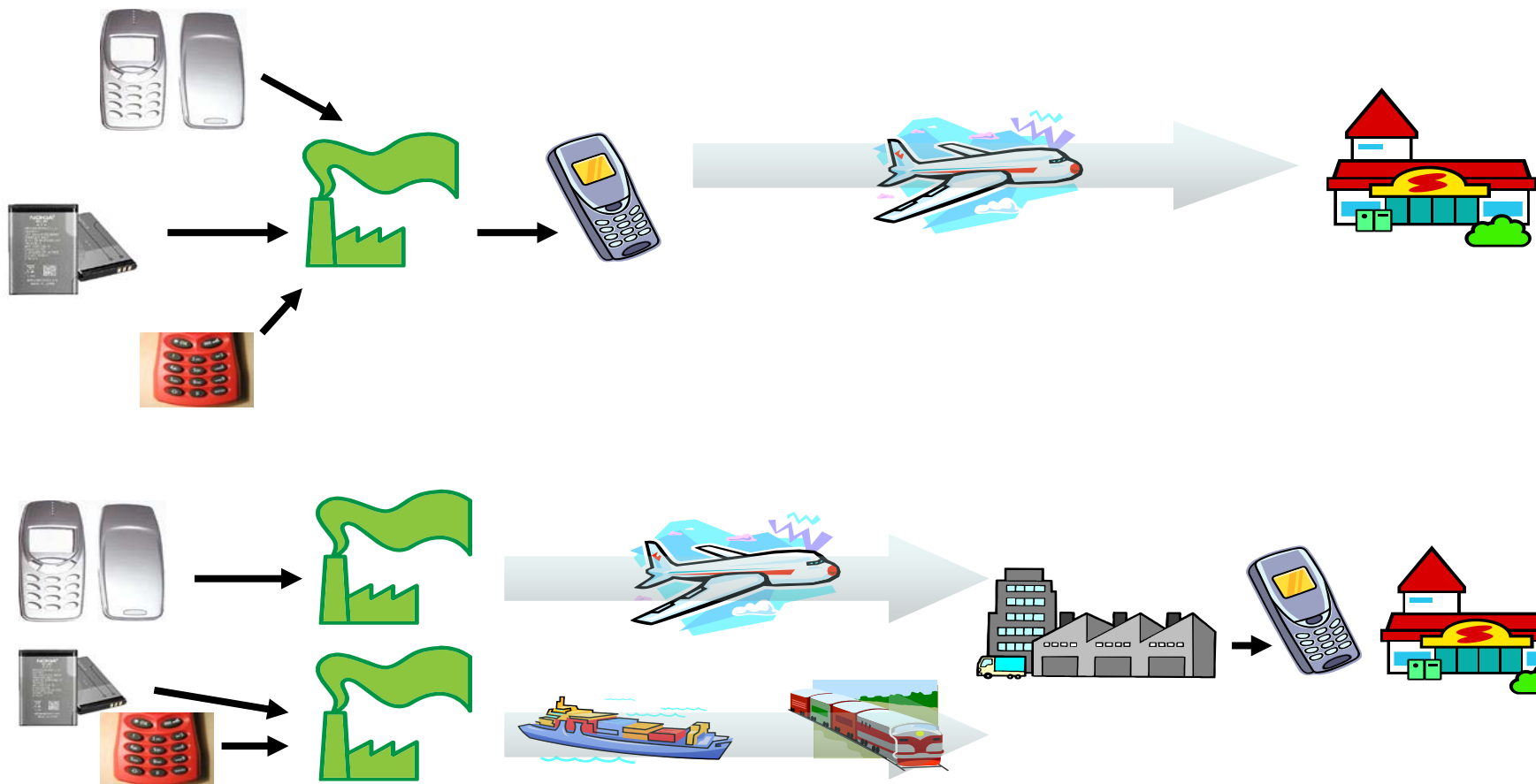
EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska regionala
utvecklingsfonden

Nuværende transport og logistik setup

- ❑ Mobiltelefoner har generelt en **kort produktlivscyklus på ca. 6 måneder** inden modeller erstattes af nye modeller
- ❑ Dette giver nogle udfordringer for valg af transport og logistik:
  - Transport med containerskib fra Asien til Europa tager **ca. 5 uger**, hvilket tager en relativt stor del af mobiltelefonernes produktlivscyklus
  - Transport med fly fra Asien til Europa tager **7-13 dage** inkl. mellemtransport og terminalhåndtering
- ❑ Mobiltelefonerne produceres, slutmonteres og pakkes på fabrikkerne i Asien og Sydamerika inden afskibning til slutmarkeder
  - Dette betyder, at det er højværdivarer, som fordrer stor **sikkerhed** i forhold til tyveri og transportskader
    - Vanskeliggør transport med eksisterende jernbane- og skibsløsninger
  - Der transporteres meget "luft" pga. behov for sikker emballage
    - Dermed reduceres udnyttelse af **transportkapacitet**

Traditionelt kontra "grønt" logistisk setup

IBU-Øresund

INFRASTRUKTUR OG BYUDVIKLING - ØRESUND

Interreg IVA

ØRESUND - KATTESÅT - SKAGERÅK

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska regionala
utvecklingsfonden

Opsamling

- Barrierer for miljøtilpasset transport

- **Tid:**
  - Krav til hurtig levering gør, at transportkøberne foretrækker mindre energieffektive transportformer.
  - Ofte anvendes luftfragt og lastbiltransport som ”nødløsninger”, som kunne minimeres og effektiviseres gennem bedre logistisk planlægning blandt transportkøberne.
- **Infrastruktur:**
  - trængselsproblemerne omkring de sjællandske havne,
  - vanskeligheder i forhold til at ”presse” godstransporter med jernbane ind mellem det stigende antal passagertog
  - samt fremtidige kapacitetsproblemer omkring Øresundsforbindelsen.
- **Omkostninger:**
  - pris er sammen med leveringspræcision de parametre, som spiller den største rolle ved køb af transportløsninger.

Opsamling

- Muligheder for miljøtilpasset transport

- **Private initiativer**
  - Hybride netværk / Dual sourcing
  - Korridorconcepter med udvalgte aktører
    - f.eks. mellem transportkunder, speditører, operatører, havne, terminaler
- **Offentlige initiativer**
  - Kørselsafgifter
  - Udbygning af intermodale transportknudepunkter
  - Separering af gods- og persontrafik på jernbane (ny H-H forbindelse og Ring 5 korridor?)

IBU-Øresund

INFRASTRUKTUR OG BYUDVIKLING - ØRESUND

Interreg IVA
ØRESUND - KATTEGAT - SKAGERRÅK

